

STAND VAN ZAKEN

Lokale Energie-Initiatieven Overijssel 2022

Inleiding

Hoe staat het er anno 2022 voor met de lokale energie-initiatieven in Overijssel? Aan welke projecten werken ze? Wat gaat er goed? Waar lopen ze tegenaan? En, het allerbelangrijkste: wat helpt hen een nog grotere rol te kunnen vervullen in de Overijsselse energietransitie? Wat kunnen gemeenten, provincie, netbeheerders en wij vanuit Lokale Energie Overijssel doen om de realisatiekracht van de initiatieven te vergroten? We vroegen het de lokale energie-initiatieven in onze jaarlijkse belronde. Breed gedragen positieve punten, knelpunten en aanbevelingen hebben we opgenomen in dit rapport.

Lokale energie-initiatieven hebben een belangrijke rol in de energietransitie. Behalve dat ze projecten realiseren die bijdragen aan de energiedoelstelling, zorgen lokale initiatieven ook voor draagvlak voor de energietransitie, onder andere omdat bewoners kunnen meeprofiteren. Daarnaast dragen deze initiatieven bij aan de lokale economie.

Binnen het klimaatakkoord streven we ernaar dat de productie van duurzame energie voor minstens 50% in lokaal eigenaarschap is, zodat marktpartijen en de omgeving gelijkwaardig samenwerken. Hierin spelen lokale energie-initiatieven een belangrijke rol. Op regionaalniveau is deze rol vastgelegd in de Regionale Energiestrategieën (RESSen).

De afgelopen jaren zijn in Overijssel veel lokale energie-initiatieven gestart. Onder de naam Lokale Energie Overijssel ondersteunen Natuur en Milieu Overijssel en de alliantie Nieuwe Energie Overijssel initiatieven met kennis, netwerkvorming en financiering.

Highlights

Waar werken de lokale energie-initiatieven aan?

- Inmiddels 136 projecten gerealiseerd en 205 projecten in de pijplijn;
- Meer dan de helft zon-op-dak, maar ook grootschalige zon en wind opwek projecten;
- Ook rond energiebesparing en bewustwording zijn de initiatieven actief.

Wat gaat er goed?

- Initiatieven werken steeds meer met elkaar samen, zowel in kennisuitwisseling als in projectontwikkeling;
- Inmiddels is er veel kennis en ervaring aanwezig bij de lokale energie-initiatieven;
- In bijna alle gevallen hebben de initiatieven regelmatig contact met de gemeente;
- De provinciale ondersteuningsstructuur vergroot de realisatiekracht van de initiatieven.

Wat zijn de knelpunten?

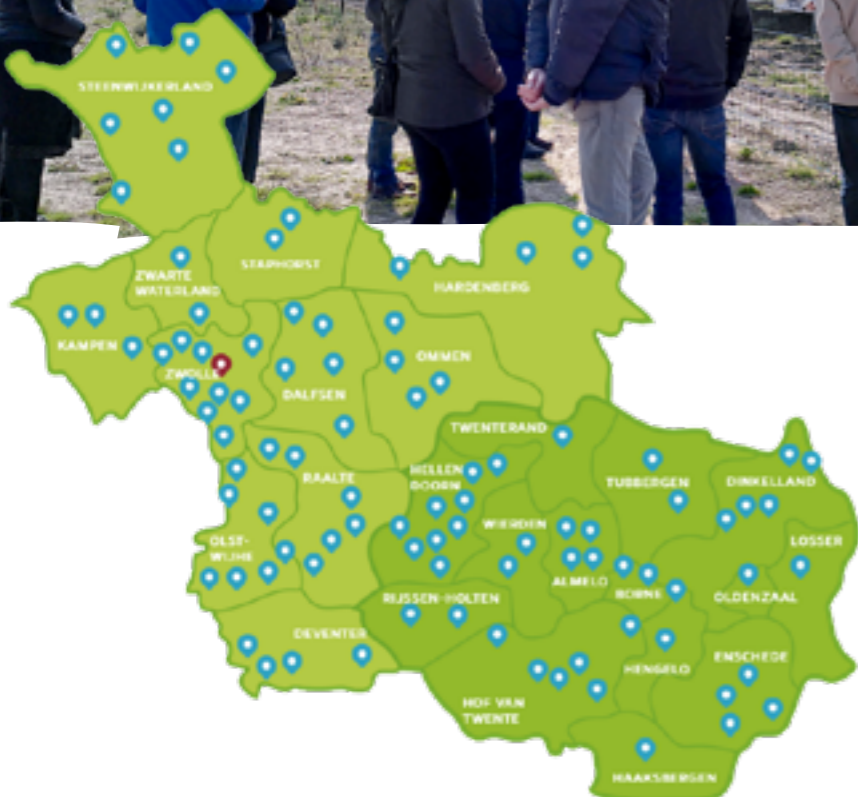
- Door de stijgende prijzen, lage subsidies en veel onzekerheid op de markt wordt het steeds moeilijker om de business cases van de projecten rond te krijgen;
- Gemeenten tonen vaak te weinig daadkracht in hun energieplannen en stellen geen harde eisen aan lokaal eigendom;
- Door netcongestie liggen projecten stil, worden projecten afgeschaald of opgeknipt wat zorgt voor extra administratieve lasten en vertraging;
- Samenwerken met commerciële projectontwikkelaars gaat vaak moeizaam;
- De projectontwikkeling vraagt veel tijd en doet daarmee een groot beroep op de vrijwilligers van de lokale energie-initiatieven.

Wat is een lokaal energie-initiatief?

Lokale energie-initiatieven zijn groepen bewoners (of organisaties en bedrijven) die samen duurzame energie willen opwekken of energie willen besparen. Deze initiatieven staan open voor anderen uit de lokale omgeving: mensen uit de buurt kunnen lid worden, meebeslissen en meeprofiteren.

De lokale energie-initiatieven

in Overijssel

102 actieve initiatieven:

WEST: 52
(in 2021 was dit 63)

TWENTE: 50
(in 2021 was dit 47)

Actieve energie-initiatieven

per regio

**Alleen initiatieven die een entiteit hebben opgericht, en toestemming hebben gegeven voor weergave, zijn opgenomen op deze kaart*

Op dit moment zijn maar liefst **102 lokale energie-initiatieven** actief in Overijssel. Mede door samenvoegingen van initiatieven zijn dit er acht minder dan in 2021. Dit sluit aan bij de landelijke trend waarin te zien is dat de groei in het aantal nieuwe lokale energie-initiatieven stagneert doordat er al een vrijwel dekkend netwerk van initiatieven bestaat. De initiatieven zijn heel divers van aard: sommigen zijn al jaren bezig en hebben al een groot aantal projecten gerealiseerd, anderen beginnen net aan hun eerste project, of nemen energie mee in een breed scala aan maatschappelijke projecten.

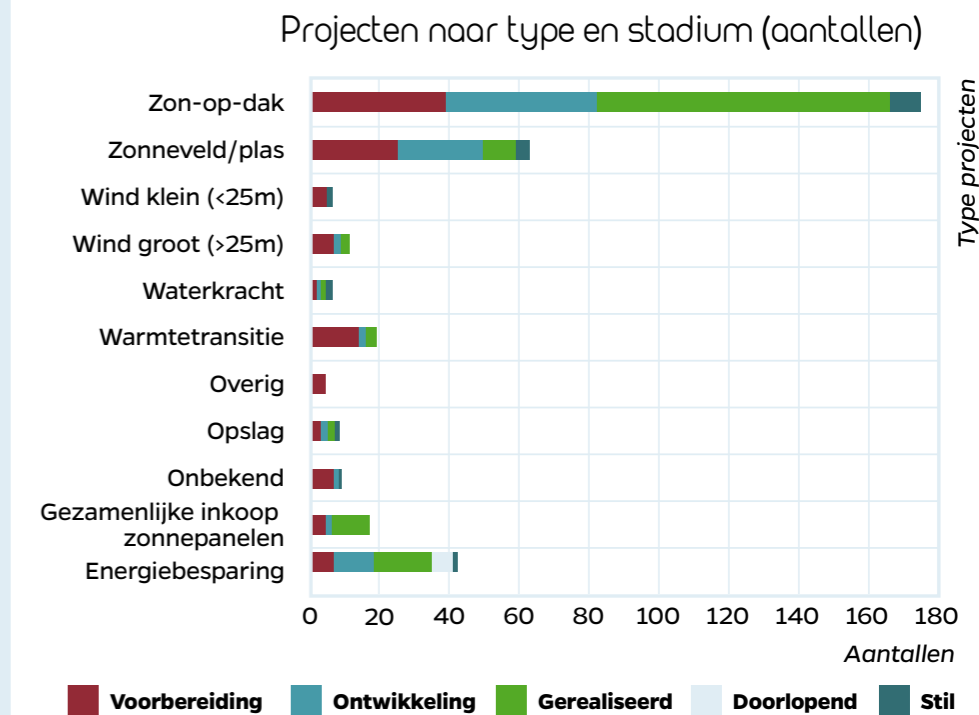
Ook de manier waarop initiatieven ontstaan verschilt: dat kan zijn vanuit een werkgroep rond

duurzaamheid, stimulering vanuit de gemeente, een plaatselijk belang of vanuit plannen voor grootschalig energie-opwek in een gebied. Het aantal betrokken mensen varieert sterk, van twee tot meer dan twintig actieve betrokkenen. Het overgrote deel van het werk voor de initiatieven wordt gedaan door vrijwilligers.

Vanuit ideële overwegingen worden er gemiddeld door de betrokkenen zo'n 4-6 vrijwilligersuren per week gestoken in de lokale energietransitie. Dit aantal loopt overigens sterk uiteen, van 4 uur per maand tot 20 uur per week. Hart voor de zaak is hier zeker van toepassing! Er zijn enkele initiatieven met (deels) betaalde krachten en er wordt soms expertise en menskracht van buitenaf aangetrokken.

Soorten projecten in Overijssel

In het figuur hiernaast is te zien aan welk type projecten de lokale energie-initiatieven werken en in welk stadium die projecten zijn. Doorlopende projecten zijn projecten rond besparing die blijvend worden aangeboden, zoals de inzet van energiecoaches. Gerealiseerde projecten zijn projecten die afgerond zijn. In totaal wordt er aan 393 projecten gewerkt. Dit zijn er 80 meer dan in 2021. 136 projecten zijn gerealiseerd of doorlopend, 205 projecten in de pijplijn. 18 projecten liggen (tijdelijk) stil.

De zon-op-dak projecten maken nog steeds het grootste deel uit van alle projecten waar lokale energie-initiatieven aan werken. Deze projecten kennen weinig weerstand in de buurt en zijn relatief snel te realiseren. Voor zon-op-land en windenergie ligt dat anders. Initiatiefnemers geven aan dat zij bij te veel weerstand in de buurt afzien van hun projecten.

Rond besparing spelen lokale energie-initiatieven ook een rol. Dit doen zij door de inzet van energiecoaches en door, vaak samen met de gemeente, aan collectieve inkoopacties en energiearmoede bestrijding te werken. Ook hebben steeds meer initiatieven interesse om met de warmtetransitie bezig te gaan door mee te denken over alternatieven voor aardgas, al is dit nog wel erg complex en vaak in de onderzoeksfase.

Alhoewel er meer zon-op-land-projecten gestart zijn, zijn deze nu moeilijk te realiseren door de beperkte ruimte op het elektriciteitsnet. Sommige initiatieven geven aan dat het nu logischer lijkt om te starten met windprojecten in plaats van met zonprojecten. De ontwikkeling van een windproject heeft een langere doorlooptijd. De hoop is dat tegen de tijd dat deze projecten zijn afgerond, de netcongestie inmiddels (deels) is opgelost. Vervolgens kunnen toekomstige zonneparken aangesloten worden op dezelfde netaansluiting.

Enkele lokale energie-initiatieven houden zich bezig met elektrische (deel)mobilititeit. Deze deelinitiatieven maken meestal een koppeling met de netcongestieproblematiek: elektrische auto's kunnen worden

opgeladen als er veel duurzame energie wordt opgewekt en ontlasten op die manier het elektriciteitsnet. Deze projecten lijken nog wel moeilijk van de grond te komen, onder andere doordat het lastig blijkt om voldoende animo in de buurt te creëren.

Tot slot zijn er ook lokale energie-initiatieven bezig met bewustwording en educatie. Zo komen de oude Tsjaskermolens terug in het landschap en wordt er gewerkt aan een zogenaamde wokkel die energie vanuit waterkracht opwekt. Hierin gaat het niet zozeer om de hoeveelheid opgewekte energie, maar meer om mensen te betrekken bij en de informeren over de energietransitie.

Wat gaat goed?

Energie-initiatieven werken nog meer samen om realisatiekracht te vergroten

We zagen het vorig jaar al, maar dit jaar werken initiatieven nog meer samen. Projectontwikkeling wordt samen opgepakt, waarbij de werving van leden en communicatie meestal bij het lokale initiatief ligt en de projectuitvoering bij een groter initiatief met meer ervaring op dit vlak. Ook onderlinge kennisuitwisseling, leden laten participeren in elkaars projecten en het vormen van een gezamenlijke stem richting gemeenten of commerciële ontwikkelaars zijn ontwikkelingen die we steeds meer zien.

Op verschillende plekken in Overijssel onderzoeken initiatieven op welke manier ze de samenwerking kunnen formaliseren. Bijvoorbeeld in een regionaal energiebedrijf of gezamenlijk projectenbureau, al dan niet samen met de gemeente. Het doel hiervan is om meer lokale realisatiekracht te organiseren en daarmee de lusten van de opwekprojecten zoveel mogelijk binnen het gebied te houden. Het is een tegengeluid op de opkomst van commerciële projectontwikkelaars. Hierin leeft de wens om ook als betaalde kracht aan de slag te kunnen binnen de initiatieven, zodat ze het beheer van projecten beter kunnen borgen en om te zorgen voor voldoende capaciteit om nieuwe projecten te starten.

Energie-initiatieven hebben veel kennis

Veel succesvolle initiatieven hebben één of meerdere vrijwilligers die in hun dagelijks werk met soortgelijke thema's of activiteiten bezig zijn, of zijn geweest. Dit, samen met het feit dat er initiatieven zijn die al meer dan 40 projecten hebben gerealiseerd, zorgt ervoor dat er de nodige kennis en ervaring bij de initiatieven aanwezig is.

Energie-initiatieven hebben regelmatig contact met de gemeente

Voor het succes van een initiatief is het van groot belang dat er een goede samenwerking met de gemeente is. Gelukkig is dat in veel gevallen het geval: de meeste initiatieven weten de juiste mensen bij de gemeente te vinden. Gemeenten zien lokale energie-initiatieven steeds meer als onmisbare partner in de energietransitie en ondersteunen hen met kennis of middelen. Deze houding werkt motiverend!

Daarnaast helpt het als er mensen bij het initiatief betrokken zijn die bij een gemeente of provincie gewerkt hebben. Zij weten hoe de hazen lopen en kunnen makkelijker de juiste contacten leggen.

Energie-initiatieven zijn geholpen met de geboden ondersteuning

In de periode tussen augustus 2021 en augustus 2022 is er voor zo'n 60 projecten LEI-voucher aangevraagd. De LEI-voucher helpt startende initiatieven op weg en maakt het mogelijk om nieuwe projecten op te starten.

De lokale energie-initiatieven geven daarnaast aan geholpen te zijn met de ondersteuning door de LEI-Coaches. In de periode tussen augustus 2021 en augustus 2022 zijn er 43 initiatieven geadviseerd door de coaches. Door goede voorbeelden aan te dragen, aanwezig te zijn op bijvoorbeeld een bestuursavond en de juiste informatie te verstrekken worden ze verder geholpen. Ook de begeleiding rond de LEI-F wordt heel positief ervaren. Door de juiste vragen te stellen wordt het voor de initiatieven duidelijk waar nog zwakke punten of risico's liggen binnen een project. Dat is nodig om succesvol door te kunnen gaan met de projectontwikkeling. Daarnaast ervaren de initiatieven een grote betrokkenheid bij hun projecten door de LEI-F coördinator.

De informatiebijeenkomsten en webinars worden goed ontvangen. Het aantal deelnemers verschilt sterk tussen de sessies. Zo waren er bijna 100

deelnemer bij een webinar over de koppelkansen van asbestsanering en de installatie van zonnepanelen op daken, terwijl er ook een kleine, besloten uitwisselingssessie rond de samenwerking met commerciële projectontwikkelaars plaatsvond.

Een deel van de initiatieven geeft aan niet vaak bij een generieke bijeenkomst te komen vanwege tijdgebrek, en daarom graag meer casusspecifiek informatie inwint. Daarnaast vindt men vooral de netwerkfunctie heel waardevol. Er is dus behoefte aan fysieke bijeenkomsten zoals het Kennisfestival, welke dit jaar weer kon plaatsvinden en zo'n 100 deelnemers trok.

Tot slot zien de initiatieven het belang van een netwerk zoals dat van Lokale Energie Overijssel om bovenregionale zaken op te pakken. Een voorbeeld hiervan is hun betrokkenheid bij de RESsen.

Ondersteuning voor lokale energie-initiatieven

Sinds 2017 worden de initiatieven ondersteund vanuit de alliantie Nieuwe Energie Overijssel. Natuur en Milieu Overijssel coördineert de ondersteuning voor lokale energie-initiatieven en is het eerste aanspreekpunt. Alle informatie over de ondersteuning voor de initiatieven is te vinden op www.LokaleEnergieOverijssel.nl. Daar staat ook de [Kenniskbank Lokale Energie](#) en de [Expertpool Lokale Energie](#). Er worden regelmatig kennis- en netwerksessies georganiseerd voor de lokale energie-initiatieven. Voor de opstart- en ontwikkelfase is er specifieke ondersteuning beschikbaar.

Opstartfase

Startende lokale initiatieven of initiatieven die een nieuw project willen starten kunnen gebruikmaken van inhoudelijke ondersteuning door de [LEI-Coaches](#). De LEI-Coaches zijn ervaringsdeskundigen die nieuwe initiatieven kosteloos één-op-één ondersteunen in de opstartfase. Voor financiële ondersteuning zijn er [LEI-vouchers](#) beschikbaar. Deze subsidie kan onder meer gebruikt worden voor het organiseren van bijeenkomsten, het werven van leden en het inwinnen van advies.

Ontwikkelfase

Voor de ontwikkeling van (grootschalige) energieprojecten kunnen lokale initiatieven gebruikmaken van de [Lokale Energie-Initiatieven-Faciliteit \(LEI-F\)](#).

Binnen LEI-F verstrekt Energiefonds Overijssel leningen aan lokale energie-initiatieven. Zij kunnen daarmee de ontwikkeling van projecten bekostigen, bijvoorbeeld de inhuur van een expert voor het vergunningstraject. Als een project onverhoopt niet slaagt, ligt het financiële risico niet bij het initiatief zelf. Initiatieven worden ondersteund bij de aanvraagprocedure.

Waar lopen initiatieven

tegenaan?

Te krappe of onzekere businesscase

De stijgende prijzen van materialen en de onzekerheid op de markt maakt het moeilijk voor initiatieven om hun businesscase rond te krijgen. Het merendeel van de initiatieven geeft aan maar te blijven rekenen omdat prijzen telkens weer verder gestegen zijn. Daarnaast hebben initiatieven last van vertragingen door langere levertijden.

De Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) wordt over het algemeen gezien als verbetering ten opzichte van de oude postcode-regeling. Wel geeft de meerderheid van de initiatieven aan dat de tarieven te laag zijn om projecten te realiseren, met name voor grootverbruik-projecten. Veel projecten staan in de ijskast tot volgend jaar in de hoop dat de tarieven van de SCE dan hoger zijn. Daarnaast is de SCE bij de ontwikkeling meer werk, omdat de administratieve lasten rond het oprichten van een nieuwe entiteit voor een project groot zijn. Ook is volgens sommigen de termijn van de SCE-regeling te kort om alle zaken voor een project rond te krijgen. Qua ledenadministratie is men blij met de SCE-regeling. Wel hebben initiatieven nog veel werk en onzekerheid rondom het beheer van projecten uit de oude postcoderoos-regeling. De afkoopregeling waarvoor nu landelijk plannen worden gemaakt, zou dit moeten oplossen.

Door de afbouw van de Stimulering Duurzame Energieopwekking (SDE) is de lange termijn borging van de inkomsten vanuit de grote opwek projecten onzeker. Dit bemoeilijkt het vinden van aanvullende financiering. Met name de kleinere zon-op-land-projecten lijken moeilijk haalbaar. De hogere energieprijzen bieden wel weer kansen, maar het is de vraag hoe die zich op de lange termijn gaan ontwikkelen.

De ontwikkelingsfinanciering LEI-F is door de hogere rente dan via een garantstelling van de gemeente bij de BNG Bank, de voorwaarden en de administratieve lasten niet voor alle initiatieven aantrekkelijk.

Enkele initiatieven geven aan dat het lastig is om voor de realisatiefase financiering te vinden. De rente van het landelijke realisatiefonds is te hoog voor de businesscase en bij andere financiers zijn de drempel bedragen te hoog. Hierin wordt door enkele initiatieven naar de provincie gekeken om de voorwaarden voor realisatiefinanciering vanuit Energiefonds Overijssel aan te passen met een lagere drempelwaarde en lagere rente tarieven te hanteren zoals bij de BNG Bank.

De lokale energie-initiatieven willen in deze tijd hun mede-inwoners helpen. Een aantal is bezig met projecten rond bewustwording en kennisdeling rondom het verduurzamen van woningen. Hiervoor blijkt het moeilijk om financiering te vinden. De beschikbare financiering is vooral gericht op opwek van duurzame energie of besparing. Dit, terwijl de vraag naar energiecoaches sterk is toegenomen en hier relatief kleine bedragen nodig zijn. Zowel vanuit de gemeente als de provincie kan dit gat gedicht worden. Tot slot is er nog geen goede financiering voor coöperatieve warmteprojecten. Voor biogasprojecten is een koppeling met de provinciale stikstofaanpak gewenst.

Initiatieven zijn afhankelijk van de daadkracht van de gemeente

Waar een deel van de lokale energie-initiatieven de goede samenwerking met de gemeente benoemt als succesfactor, is er ook een deel dat aangeeft dat de samenwerking met de gemeente juist vertragend of demotiverend werkt. Deze initiatieven vinden dat de gemeente duurzaamheid niet voldoende stimuleert en onvoldoende verantwoordelijkheid neemt voor de energieopgave. Zo baalt een flink aantal initiatieven ervan dat hun gemeente geen besluiten lijkt te durven nemen rond grootschalige opwekprojecten. Initiatieven zijn daardoor vaak tevreden met de regierol die de provincie in een brief naar gemeenten heeft aangekondigd en hopen dat zij deze doorzet.

Ook ervaart een kleiner aantal initiatieven de gemeente eerder als controlerend en tegenwerkend dan meedenkend, wat wringt omdat deze vrijwilligers zelf de verantwoordelijkheid proberen te nemen voor een maatschappelijke opgave.

De coalitievormig heeft ook voor vertraging gezorgd. Verder hebben initiatieven last van capaciteitstekorten bij gemeenten en verloop van ambtenaren. Specifiek voor innovatieve projecten, zoals waterstof of opslag, geven ze aan dat er een meer stimulerende rol van de gemeente of provincie nodig is. Leges zijn ook een veel besproken onderwerp. Het legesbeleid verschilt per gemeente. Initiatieven zijn geholpen bij regelingen waarbij zij pas bij *financial close* de leges hoeven te betalen. Ook hierin is meer (provinciale) regie nodig.

Enkele initiatieven geven aan dat het realiseren van zon-op-dak-projecten op gemeentegebouwen vaak lastiger is dan op andere gebouwen. Zon op gemeentegronden blijkt ook lastig. Er is regelmatig geen duidelijkheid over de (lange termijn) bestemming en daarnaast wordt dit bemoeilijkt door aanbestedingseisen.

De afgelopen jaren is het beheer van het energieloket in veel gemeenten gecentraliseerd naar het landelijke Duurzaam Bouwloket. Meerdere initiatieven geven aan dit jammer te vinden en alsnog zelf een deel van dit werk op te (willen) pakken, omdat zij dicht bij de inwoners staan.

Projecten liggen stil vanwege netcongestie

De beperkte ruimte op het elektriciteitsnet blijft een groot probleem. Projecten liggen stil, worden opgeknipt, wat extra administratieve lasten met zich meebrengt, of er worden minder panelen gelegd. Dit is bijna bij alle initiatieven die aan grootschalige zon-op-land of grotere zon-op-dak-projecten werken het geval. De initiatieven hebben het gevoel dat er te weinig regie is op de investeringen in het net, en overheden en netbeheerders teveel naar elkaar wijzen in plaats van verantwoordelijkheid te nemen. Verschillende energie-initiatieven willen zelf aan de slag met oplossingsrichtingen van opslag (batterijen

en waterstof) en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod, en hopen op ondersteuning voor dit soort innovatieve projecten. Meer regie is nodig zodat niet iedereen het wiel gaat uitvinden en schaalvoordelen benut kunnen worden.

Te weinig zeggenschap tegenover commerciële ontwikkelaars

We zien steeds meer samenwerkingen tussen lokale energie-initiatieven en commerciële ontwikkelaars: soms op initiatief van de gemeente en soms zoekt een ontwikkelaar direct contact met een initiatief. Alle initiatieven geven aan dat een dergelijke samenwerking veel vraagt. Commerciële partijen kunnen meer risicovolle investeringen doen doordat zij een groot portfolio aan projecten hebben. Voor lokale energie-initiatieven is dat lastiger.

Daarnaast lopen ze tegen het verschil in beschikbare tijd en expertise aan. Om dit gat te vullen met inhuur van externen heeft een energie-initiatief ook tijd en expertise nodig voor goede aansturing. Het blijkt een uitdaging om projecten (deels) door externen te laten uitvoeren en tegelijkertijd de eigen idealen en voorwaarden te behouden. Daarvoor is het nodig te weten wat er speelt en welke beslissingen genomen moeten worden.

Daar komt bij dat het moeilijk blijkt om op een transparante manier de samenwerking aan te gaan met commerciële ontwikkelaars. Met name rond de businesscase is er vaak weinig openheid vanuit de commerciële partijen.

Voor de lokale energie-initiatieven is er de meeste winst en zeggenschap te behalen wanneer de samenwerking in een zo vroeg mogelijk stadium start. Op die manier is er ook minder gedoe over eerder ingebrachte kosten en uren. Hierin ligt een rol voor de gemeente of provincie (afhankelijk van het bevoegd gezag). Zij kunnen commerciële partijen met grondposities in een vroeg stadium linken aan lokale energie-initiatieven. Dit is een gevoelig proces. Er zijn namelijk ook initiatieven die het gevoel hebben dat zij ineens met een groot zon-op-land-project opgescheept zitten terwijl hun focus

bij zon-op-dak-projecten ligt. Of met een project waarin ze totaal geen zeggenschap hebben. Ook hierin is zeggenschap voor de lokale energie-initiatief cruciaal.

In meer algemenere zin hebben initiatieven behoefte aan een duidelijkere invulling van en sturing op lokaal eigendom vanuit de gemeente of provincie, afhankelijk van het bevoegd gezag bij een project. Concretere richtlijnen kunnen ervoor zorgen dat de lokale energie-initiatieven minder afhankelijk worden van het bod van de commerciële ontwikkelaar.

Projecten kosten veel tijd voor het beperkte aantal vrijwilligers

Bijna alle initiatieven geven aan dat het moeilijk is om genoeg vrijwilligers te vinden die zich voor

langere tijd willen committeren. Jongeren blijken al helemaal lastig te vinden! Er zijn vaak een paar bevlogen trekkers die veel tijd in het initiatief steken. Zij geven aan dat het hen eigenlijk wat te veel is. Naarmate een initiatief groter is, is er ook meer ruimte om taken uit te besteden.

Kanttekening hierbij is wel dat het lastig is om commitment voor de lange termijn te vinden onder betaalde krachten en dat ook voor het kunnen aantrekken van deze externe krachten tijd en kennis nodig is. Een aantal initiatieven geeft aan regionaal meer te willen samenwerken rond de backoffice. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld administratieve lasten verlicht worden doordat deze voor een groep initiatieven centraal geregeld wordt.

Aanbevelingen om de realisatiekracht van

lokale energie-initiatieven te vergroten

Voor **GEM** gemeenten, **PROV** provincie, **NET** netbeheerders en **LEO** Lokale Energie Overijssel

Meer lokale samenwerking, weer meer projecten in de pijplijn en een hoop projecten gerealiseerd: het gaat goed met de lokale energie-initiatieven in Overijssel! Maar het kan beter. Er zijn veel knelpunten die de realisatiekracht van de initiatieven beperken en de motivatie van vrijwilligers verminderen. Gemeenten, netbeheerders, de provincie en Lokale Energie Overijssel kunnen hier iets in betekenen. Hieronder staan de vijf belangrijkste aanbevelingen.

Stel passend energiebeleid op

GEM

Maak concreet, ambitieus energiebeleid en stimuleer daarbij de opwek van duurzame energie. Benoem in welke gebieden en onder welke voorwaarden grootschalige opwekprojecten wenselijk zijn. Neem als overheid verantwoordelijkheid en laat inwoners weten waar ze aan toe zijn. Zo creëer je de juiste condities om snel projecten te realiseren en zorg je voor minder

weerstand. Die weerstand zorgt nu voor veel vertraging bij de lokale energie-initiatieven die juist samen met de buurt projecten willen ontwikkelen. Houd rekening met de beperkte financiële ruimte van lokale energie-initiatieven en zorg voor gunstige leges die bijvoorbeeld pas na *financial close* betaald hoeven worden.

Borg lokaal eigendom

GEM **PROV** **LEO**

Zorg voor meer duidelijkheid over de eisen rond lokaal eigendom. Meer sturing vanuit het bevoegd gezag is nodig zodat lokale initiatieven voldoende positie hebben richting commerciële projectontwikkelaars. Link lokale energie-initiatieven in een vroeg stadium aan commerciële partijen met grondposities, zodat zij écht zeggenschap hebben over de projectontwikkeling. Doe dit wel in overleg met het initiatief.

Neem regie in netcongestie problematiek en stimuleer innovatie

GEM **PROV** **NET** **LEO**

Neem verantwoordelijkheid voor het verbeteren van de netcapaciteit. Kijk integraal met alle betrokken organisaties naar oplossingen, los van de huidige bureaucratie en rolverdeling. Geef duidelijkheid over mogelijkheden en termijnen, en stel als het niet anders kan prioriteiten voor het energienet. Faciliteer daarnaast innovatieve projecten met kennis en middelen, zodat er ondanks de netcongestie en krappe businesscases toch opwekprojecten gerealiseerd kunnen worden. Dit gaat om opslag, waterstof en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod in lokale energienetwerken, als ook warmte-alternatieven.

Behoud ondersteuningsinstrumenten en breid financieringsmogelijkheden uit

PROV **LEO**

De lokale energie-initiatieven geven aan geholpen te zijn met de financiële en inhoudelijke ondersteuning van Lokale Energie Overijssel. Blijf de initiatieven ondersteunen en zorg daarnaast voor financieringsmogelijkheden voor projecten rond de warmtetransitie en bewustwording over verduurzamingsmogelijkheden van woningen. Er is veel vraag naar deze diensten en door hun lokale karakter ligt hier een mooie rol voor de lokale energie-initiatieven. Kijk ook naar manieren om de realisatie van projecten in lokaal eigendom meer maatschappelijk te financieren, via bijvoorbeeld bankgaranties.

Faciliteer regionale samenwerking

GEM **PROV** **LEO**

Ondersteun en denk mee met initiatieven die regionaal willen samenwerken. Neem obstakels weg die een dergelijke samenwerking in de weg staan. Hierdoor wordt de realisatiekracht van de initiatieven vergroot. Ook samenwerking rond de administratie, bijvoorbeeld door een gezamenlijke backoffice moet gefaciliteerd worden.

Contact

Heb je vragen of wil je meer informatie?
Neem dan contact op met:

Linda van IJzendoorn,
l.ijzendoorn@natuurenmilieuoverijssel.nl
(038) 425 09 66

www.LokaleEnergieOverijssel.nl